

Večernik

Leto I. (VIII.), šte. 115

Maribor, torek, 20. septembra 1927

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vojta mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasni po tarifni
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Združitev demokracije in slovenska demokracija

Nu ni razlogi za koncentracijo demokratičnih skupin

Maribor, 20. septembra.

Problem bloka demokracije je danes najaktualnejši problem našega političnega življenja, vsekakor aktualnejši nego Korošček vstop v vladu g. Vukičevića. O bloku demokracije, celo o fuziji vseh demokratičnih skupin Jugoslavije se razpravlja danes in v vseh tuzemskih časopisih, amne le v inozemskih. Najodličnejši voditelji demokracije se izjavljajo za potrebo združitve v katerikoli obliki v svrhu obrambe svobode in parlamentarizma.

Povdarja se, da so razlogi za svoje časi razcep velike Demokratske stranke danes že davno odpadli. Zgodovina bo sodila, katera skupina je bila povodom razcepa v pravu.

Danes je prišel čas, ko je treba združiti vse moči v borbi proti reakciji, nasilju in korupciji. Ujedinjenje obeh demokratičnih skupin je danes načelne narave in ne pride pri tem vprašanju v poštev trenutna politična situacija. Izvršiti se mora v eni ali drugi obliki brez ozira na to, ali poide ujedinjena demokracija v vladu ali ostane v opoziciji.

Tudi ni bistveno vprašanje, ali naj se to ujedinjenje izvrši v obliki fuzije ali v obliki Zajednice. Za eno in za drugo govorijo gotovi razlogi. Vsi pa občutimo eno, da do ujedinjenja v tej ali oni obliki mora priti.

Slovenska demokracija, združena v Samostalni demokratični stranki, je že skozi leta sem na delu za to, da se ojači fronta demokracije, na eni strani doma v Sloveniji z združitvijo vseh naprednih elementov, na drugi strani v celotni državi s spojitvijo obeh demokratičnih kril. Ne iz občutka strahu ali neborbenosti (vsaj smo slovenski samostalni demokrati tekom zadnjih treh let pri vsakokratnih volitvah stalno napredovali), ampak

iz občutka splošnih državnih in narodnih potreb, ki kategorično zahtevajo čim najmočnejše politične formacije. Iz tega razloga se je slovenska demokracija tudi v sedanjem zgodovinsko važnem in odločilnem trenutku z vso odločnostjo zavzela za ujedinjenje demokratičnih skupin. Slovenska demokracija prehaja hladnokrvno preko obrekovanja in natolcevanja nasprotnega časopisa, ki hoče videti v naši borbi za združitev demokracije slabost in govori o likvidaciji SDS. Ime nam je postranska stvar, ideja pa, ki jo zastopa SDS, bo živela naprej. To so dokazale predvsem letošnje volitve, pri katerih si je slovenska SDS priborila v najtežji borbi stoddostno povišanje mandatorov.

Politični razvoj bo sam od sebe prinesel tudi nadaljne dogodke. Kakor je Svetozar Pribičević pravilno povdaril, danes ni več razlogov proti sodelovanju z Radićem, ker mu je hrvaški narod dal zaupanje na temelju programa, ki ga zastopata tudi obe demokratični grupi: narodnega in državnega edinstva, Vidovdanske ustave ter monarhizma.

Slovenska demokracija se temu stališču pridružuje v kljub vsem težkim bojem, ki jih je imela z radićevščino v Sloveniji, ter izreka samo željo, da ostane Radić dosleden svojemu sedanjemu programu. Slovenska demokracija želi, naj bi g. Radić iz svojega težkega poraza v našem volilnem okrožju izvajal nujno potrebne posledice ter naj bi podprl borbo slovenske demokracije proti klerikalizmu in naj bi ji ne padal več v hrbet kakor doslej.

Na vseh teh predpostavkah je možno tesno sodelovanje demokratičnih skupin celotne države, so možne koalicijske, bloki in celo fuzije.

Vukičevići prvi polzkusi za ses'avo vlade

Slovenski ljudski stranki ponuden en mandat, demokratom še eden in tri državna podta'niška mesta

BEOGRAD, 20. septembra. Pogajanja ministrskega predsednika Vukičevića za sestavo nove vlade so zadeja na nove težkoče. Slovenska ljudska stranka se namreč noče zadovoljiti s ponujenim enim mandatom in zahteva striktno izvedbo Bleiskega sporazuma. Ministrski predsednik Vukičević je vrh tega spojil svojo ponudbo z zahtevo, da poslanci Slov. ljudske stranke o priliki konstituiranja parlamentarnega kluba vstopijo v radikalni klub, kjer bi njihova naloga obstojala predvsem v tem, da bi ojačili svojo pozicijo v novi skupini.

Demokratični Zajednici oz. njenemu zastopniku v koalicii, zunanjemu ministru dr. Marinkoviću, je ponudil Vukičević še en mandat in tri mesta državnih podtajnikov.

V krogih Slov. ljudske stranke je vzbudilo novo stališče ministrskega predsednika veliko nevoljo, ker smatrajo to postopanje kot kaštev na Bledu sklenjenega dogovora. Delegacija SLS v skupščini v tem slučaju tudi ni vezana

na dogovor, da ustvari po 5. oktobru z radikali Radikalno Zajednico ali da se z radikali celo fuzijonira.

Zunanji minister dr. Marinković je sporočil Vukičeviću na njegovo ponudbo, da nima pooblastila, da bi v tako važnih stvareh osebno odločal. Vukičevićeva ponudba bo predložena parlamentarnemu klubu Demokratske Zajednice na seji 3. oktobra. Do tedaj torej ni pričakovati nobenih izprememb v političnem položaju in do tedaj bo najbrže tudi odgojen vstop SLS v vladu.

Nevarna otroška epidemija v Evropi

BERLIN, 20. sept. V Leipzigu je zbolelo že 73 otrok za hrbtenično paralizo, ki se razširja že epidemično. 12 otrok je že podleglo bolezni. V neki rodlini so umrli vsi otroci. Tudi v Berlinu so za to boleznijo zboleli že 4 otroci.

Mariborska gimnazija ogrožena

62 diakov petega razreda v kritičnem položaju — Brezglavost v naši prosvetni politiki

Sedanji minister prosvete, dr. Ninko Perić, je podal beograjskim novinarjem že v soboto izjavo o ukinjenju več srednjih šol v naši državi. Po njegovi izjavi se zmanjša skupno število popolnih srednjih šol na 80, nepopolne višje srednje šole, ki jih je bilo 29, pa se pretvorijo v nižje srednje šole.

Zmanjšanje prevelikega števila srednjih šol v naši državi je bilo nedvomno v interesu proračuna in varčevanja, posebno pa še radi tega, ker je bilo na strankarske intervencije po raznih manjših mestih ustanovljenih vse polno srednjih šol, ki sploh nimaše podlage za življenje. Do tu bi bilo torej vse v redu. Toda, kakor vse kaže, pa ministrstvo prosvete ni ničesar ukrenilo, da bi ukinilo ravno te zavode, temveč je zmanjšalo oziroma znižalo mnoge stare in renomirane srednje šole.

Med te spada tudi skrčenje stare, v slovenski kulturni zgodovini tako častilive mariborske gimnazije na 4 spodnje razrede. Šolske oblasti so že prejele tudi brzojavno naročilo, da zaključijo s 30. septembrom pouk v 5. razredu in napotijo diake na najbližji sličen zavod. Ogrožena je torej resno ena naših najstarejših in nedvomno tudi najboljših gimnazij v državi.

Tragično je, da se to dogaja samo letos, ko šteje 5. razred nič manj kot 62 diakov in bi moral torej imeti še sporednico. Sedaj naj gredo kar naenkrat vsi na najbližji podoben, to je humanističen zavod. Tak zavod je edino še v Ljubljani, kjer pa bi morali napraviti

samo za mariborske diake takoj dve paralelki.

Razburjenje, ki se je lotilo učencev, učiteljev in starišev radi brezglavega ukrepa prosvetne oblasti, je seveda razumljivo. Stariši so preskrbeli svojim otrokom že stanovanja, hrano, plačali vse potrebne pristojbine, pričel se je tudi že pouk — sedaj pa pride nepričakovano ukinjenje 5. razreda. Po težkih gmotnih izdatkih čakajo sedaj stariši in učence nove težke skrbi.

Mariborska humanistična gimnazija je bila že desetletja ponos mesta in mariborske oblasti. Zato upravičeno dvomimo, da bi občina dopustila, da se ukineta ta zavod. Zgradila je najlepše šolske stavbe, meščansko šolo v Cankarjevi ulici, postavila in vzdrževala realko tudi takrat, ko se druga pogodbeni stranka, to je država, ni držala svojih obveznosti; dala je dalje deželi in pozneje državi prostore in potrebščine za žensko učiteljsko. Gotovo je torej, da bo znala ohraniti sedaj tudi svojo gimnazijsko.

Sicer pa je ukinjenje višje gimnazije zopet en člen v verigi žalostnih pojavov, da v naši državi ne moremo priti do mirnega kulturnega in šolskega dela. Realna še nima enotnega učnega načrta in vsak hip preurejajo učiteljske; le na gimnaziji se je lahko v miru in brez pretresljajev poučevalo po starem učnem načrtu, le gimnazija je lahko brez skrbi uporabljala svoje bogate zbirke iz prejšnjih časov.

In sedaj naj se ob vsakem državnem proračunu prične majati še ta zavod?

Aliehin tolče Capablanca

Capablanca izgubil prvo partijo.

V Buenos Airesu v Argentini se je pričel v petek, kakor smo že poročali, ob veliki napetosti šahovskega sveta, match za svetovno šahovsko prvenstvo med dosedanjim prvkom Capablancu in mladim, ženitljivim ruskim kombinatorjem Aliehinom. Zmagovalec postane, kdor dobi 6 partij, pri čemur se remiji ne štejejo.

Senzacija prvega kola je bil poraz Capablance v prvi partiji, ki se je pričela v petek. Capablanca je bil bel in je pričel francosko obrambo in Maroczyjevo varianto. Partija je bila v boljši poziciji za Aliehina prekinjena in se je nadaljevala v soboto. Aliehin je končno po 43. potezi zmagal in zadel s tem dosedanjemu svetovnemu prvku Capablancu občuten udarec.

Druge partija se je igrala večeraj popoldne, vendar pa njen izid še ni znan.

STRAH PRED NOVIM PREVRATOM NA GRŠKEM.

ATENE, 20. sept. Včeraj popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na katero sta bila povabljeni tudi guverner in komandant mesta. Kakor se začenja, se boji vlada nove zarote vojaških krogov.

POVODENJ V MEHIKI.

MEHIKA, 20. sept. Vsled silnih naličkov v zadnjih dneh so mnoge reke prestopile bregove. Cela vrsta vasi in manjših mest je pod vodo. Nad 25.000 ljudi je brez streha.

Vulkan na oceanu

Otok Bogoslov v ognju.

Vulkanski otok Bogoslov, ki je bil odkrit l. 1796 in je nekaj let kasneje zopet izginil v morju ter se zopet pojavil v prvi četrtini 19. stoletja, je po poročilih iz Alaske podoben sedaj ogromnemu ognjenemu steburu.

Kapitan nekega parnika, ki se je približal otoku na tri milje, poroča, da je vsa površina otoka zavita v oblake pare in dima in da švigajo neprestano proti zraku visoki ognjeni jeziki. Neštevilni galebi, pingvini in druge morske ptice, ki jim je služil dosedaj otok kot zatočišče, plavajo in letajo prestrašeno krog otoka. Na daleč se čuti močan vonj žvepla, ponoči pa je nebo nad otokom krvavo rdeče. Bogoslov je vulkanski otok na skrajnem severu in leži v Beringovem morju med Ameriko in Azijo.

TURISTOVSKI KONGRES V BEOGRADU.

BEOGRAD, 20. sept. Jutri bo odprt tu mednarodni kongres turistovskih organizacij, katerega so udeleženci delegati iz vseh držav kontinenta. Delegati Belgije in Švice so že prispeli v Beograd.

Radi kart v smrt.

V Miškolen se je ustrelil sinoči dr. Emerik Kraus, major in šef oddelka obmeine carinske straže, ker je prejšnjo noč zaigral na karte nad 60.000 pengov državnega denarja. Zapustil je ženo in 6 nepreskrbljenih otrok. Policija je aretirala vse soigralce, ki so nesrečnega popolnoma obrali.

Sklicujemo za
sredo, 21. septembra 1927 ob 20. uri v dvorano Narodnega doma v Mariboru

protestni zbor proti ukinitvi mariborske gimnazije.

Na zboru poroča narodni poslanec
dr. Ljudevit Pivko.

Mariborčani, ne pustimo si uničiti svojega starega kulturnega zavoda! Vsi na zbor!
Oblastni odbor SDS.

V dvorani pravice

Posebne molitvice za posebne prilike — Z vilami po hrbtu

Maribor, 20. septembra.

Nad vse pisano je cvetje z vrhov začenja časti med našim narodom, četudi spada slovenski človek med najmiroлюбnejša in najmanj blebetava bitja našega nesrečnega planeta. In če se pojavi pred sodnikom kak izreden eksemplar, ki psuje in zmerja svojega bližnjega, kakor bi hotel doseči nov rekord, bo skoro gotovo šlo za otroka božjega, v katerem se pretaka več druge nego slovenske krvi. Te vrste možak je posestnik in čevlarski mojster Franc iz Prekmurja. Pred sodnikom govori sicer prav lepo slovenski, toda še rajši jo zavije nemški, najbolj pa bi mu menda šlo od srca, če bi se mogel stresti madžarski.

Zakonca Franc in Terezija sta soseda obdolženega čevlarskega in besednega mojstra in si že dve leti nista z njim dobro. Vse dosedanje izbruhe njegovega grdega jezika sta potrpežljivo prenašala v upanju, da se Franc naveliča zmerjavati in pa ker spadata med one, ki nimajo radi opraviti s sodiščem. Toda dobrota je sirota! Franc je divjal in zmerjal dalje, mesto da bi se držal kmetijskega dela in svojega kopitarstva. Oni dan pa je dosegel rekord. Da bi psovke bolj držale, si je izbral Gospodov dan in obsul tožitelja Franca in Terezijo, ko sta šla s sinčkoma k službi božji, kar na cesti s temile in takimi izrazi:

»Frdamani ravbari ste, fižol mi krade! Očj vam bom izkopal, roke naj se vam posušijo, koča naj vam pogori, svinje vam morajo pocrkati, toča vam mora pobiti! Eht-ravbari ste! Gromska strela vas mora udariti! Ponoči kradejo, po dnevi pa ležijo!...«

Sodnik prečita obtožnico in pristavi: »Vi imate torej cele posebne molitvice za takele prilike, kaj?«

Franc se vzravna, dvigne učeno svojo glavo s črno frizuro in govori: »Prosim visoka sodnika, če žiher govorim, da povem, kako sem res takrat govoril. — Žiher, žiher, le govorite!« — »Prosim, visoka sodnika, to gre že vsa leta, kar se je vojska »dol nehala«. Vsako leto mi kaj zmanjka. Res sem »šimfala«, toda one, ki so mi res kradi. Nisem mislil teh let!«

Vsa družina Terezije in Franca in pa še neka druga nezainteresirana priča so izjavili pod prisego, da ni bilo v kritičnem času daleč na okoli nobenega drugega človeka, tako da je bilo jasno razumeti, da gredo žalilke na adresu tožiteljev.

Sodnik poskuša s poravnavo, v katero privolita tožitelja. Obdolženec pa noče o tem ničesar čuti, četudi ga nagovarja sam zagovornik. Zakrknjeni Franc se ne da ganiti, niti na pripombo, da ga čaka prav gotovo stroga zaporna kazen. Vse prigovarjanje je zaman. Sodnik maje z glavo, Franclov zagovornik se glasno čudi nespametni trmi svojega klienta, zastopnik tožiteljev se zadovoljen muza... Vsi trije pa so si na jasnem, da takega čudaka še niso imeli pred sabo.

Sodnik mora opraviti še zadnje formalnosti. »Kdaj ste rojeni?« — Franc pove rojstno leto. »Mesec in dan?«, vpraša sodnik. — »A, tisto ni tak genau!«, se odreže vase zaljubljeni obdolženec. Sodnik jih je že preveč slišal na dan iz Franclovih ust, da bi ga bil spraviel ta sijajen odgovor iz ravnotežja...

Sodba se je glasila na pet dni zapora s postom in trdim ležiščem radi grdega žaljenja časti.

»Prosim, jaz rekuriram,« sili obdolženec k sodnika in mu ponuja že pri-

pravljenе koleke... Takšne marke pa so bile vredne le še za kakega filatelista, za urad so že zdavnaj neveljavne. Smola na smolo! Franc je moral iti po nove koleke in se je pritožil proti temu, da je bil sploh spoznan za krivega in pa da je pet dni ričeta zanj kljub morebitni krivdi prehuda kazen...

»Trikrat sem že razpisal radi vas razpravo, pa vas od nikoder ni bilo,« pozdravi sodnik viničarja Ivana. »Pošta je vabilo vsakokrat vrnila, češ da ste nepoznan, orožniki pa pravijo, da ste dobro znan.« — »Ne vem, kako je to mogoče,« pravi obdolženec, »orožniki so bili trikrat pri meni in so me vedno našli doma.« — »Kako pa, da vas poštar ne naide?« — »Sam ne vem, ko mi pa vsa druga pisma redno prinaša...« — »Ali sta morebiti tako dobra prijatelja?« — »Res ne vem,« odvrne Ivan.

Ko si je neki šolarček lepega poletnega dne pral noge v bistrem studencu viničarije, je prišel mimo Ivan in ga pretepel ter mu vzel šolsko torbico. Kmalu je pritekla soseda, teta dečkova in zahtevala od razburjenega Ivana, naj vrne malemu torbico. Ivan pa je potegnil samokres, ji ga naperil in surovo nahljil ženo: »Ako se ne odstraniš, te nstrelim!« Teta se res ni udala tej razbojniški grožnji in je še naprej zahtevala dečkovo torbico. Ivanu je bilo to dovolj. Ker je bil njegov samokres, ki ga je sicer nosil brez dovoljenja, že bolj priljubljen za kak kriminalistični kabinet (kajti samo staro ničvredno muzejsko šaro imajo v »nemakreditni« dobi naše kriminalistične zbirke) kakor pa za strelni je, je skočil nadobudni Ivan po železne vile in neusmiljeno nabunkal skrbno teto, ki se je postavila za svojega malega nečaka.

Ker Ivana še nima zabeleženega v kazenskih registrih, se bo moral le za štiri dni posloviti od žene in deteta in za železno ograjo letnišnice delati pokoro za svoje divjanje.

Novosti iz Apaške kotline

S puško ponesrečil. — Strel v hrbet s samokresom.

Sedemdesetletni posestnik Alojzij Edelsbruner v Žibercih je dal pred kratkim 12letnemu Štefanu Gaislerju kot plačilo za njegovo pomoč pri delu staro vojaško puško sistema Wendl. Puška je bila nabasana, kar pa je postalo za dečka usodepolno. Za vsako ceno je hotel dobiti ven naboje. Ker ni šlo drugače, si je napravil konicast žebel in hotel z njim izprazniti puško. Ko je udaril po naboju, je ta takoj eksplodiral in je dobi bil deček pri tem težke telesne poškodbe na čelu, na desni roki pa mu je odtrgalo dva prsta. Orožniki so potem puško zaplenili in javili slučaj sodni.

Pri nekem posestniku v Drobčincih so dne 13. t. m. lupili koruzo. Po delu je prišlo med fanti do prepira, med katerim je Karel Tretjek, posestnikov sin iz Konjščca, nenadoma potegnil iz žepa samokres in ustrelil Alojzija Fuchsa iz Drobčincev v hrbet ter ga težko ranil. Poklicali so takoj zdravnik iz Apač, na čegar odredbo so Fuchsa prepeljali v bolnico v Radgono, kjer so ga operirali in mu odstranili izstrelek iz hrbtenice. Orožniki iz Apač so dogodek natanko preiskali in se bo moral Tretjek zagovarjati radi težke telesne poškodbe in prepovedanega nošenja orožja še pred sodiščem.

Mariborski in dnevni drobiž

Mariborčani!

Na podlagi famoznega finančnega zakona, ki ga je sklenila bivša radikalno-klerikalna skupščinska večina, nam hoče sedanja vlada uničiti našo staro gimnazijo. Pozivamo vse, ki jim je na tem, da ostane ta važni mariborski kulturni zavod še vnaprej neokrnjen, da se udeležijo protestnega zborovanja, ki ga sklicuje oblastni odbor SDS za sredo, 21. tm. ob 20. (8.) uri v dvorano Narodnega doma.

Kaj je z občinskimi volitvami v Mariboru?

Funkcijska doba sedanjega mariborskega občinskega sveta, ki je bil izvoljen pred tremi leti, poteče že ta mesec, vendar še sedaj ni ničesar slišati, da bi bile kmalu razpisane nove občinske volitve. Klerikaleci, ki so sedaj gospodarji v občini, stojijo menda na staljšču, da poteče funkcijska doba sedanjega občinskega sveta šele z dnem, ko je bil potrjen župan. Vsekakor pa se njim čisto nič ne mudi z volitvami. Zakaj, vedo oni prav dobro in pokazal je jasno tudi rezultat skupščinskih volitev. Njihove nade, da bi še dalje gospodarili neomejeno na magistratu, so splahnele. Po novem občinskem volilnem redu, ki uvaža čisti proporc, je namreč izključeno, da bi klerikalci skupno z Nemci in radikali dobili večino v bodočem občinskem svetu in odtod izvira tudi ves njihov molk in njihovo obotavljanje.

Barometer se niža.

Po prijetni nedelji in toplem pondeljku se je vreme zopet nagnilo k deževni jesenski perijodi. Z vlažnimi oblaki z juga se je zagrnilo obzorje in težka atmosfera je obdala okolico. Barometer se niža in tudi termometer beleži rahle vplive polagoma bližajoče se zime, ki nas bo po dosedanjih vremenskih znakih in napovedbah bolj zgodaj obiskala kot običajno. Prvi sneg je zapadel pred dnevi na Pohorju, september je znatno hladnejši kot sicer in tudi v severnejših krajih je toplota znatno popustila, kar obeta zgodnjo in mrzlo zimo. Vremenskim izpremembam na kontinentu je pripisati tudi vpliv v našem mestu, ki pa je po ugodni legi zavarovano pred hitrimi ekstremnimi izpremembami in presenečenji, tako da lahko mirno čakamo na resnejši in občutnejši vpliv odmikanja našega toplotnega rezervoarja — solnea.

Jesenski poučni tečaji

se bodo vršili od 3. do 6. oktobra pri državnih trtnih in sadnih drevnicah v: 1. Pekrah, p. Limbuš pri Mariboru in 2. Kapeli, p. Slatina Radenci. Delovni program za tečaje je ta-le: a) pripravljanje in čiščenje posode za trgatve; b) merjenje sladkorja in kisline v moštu; c) o trgatvi, pecljanju in maščenju grozdja; d) o zboljšanju vinskega mošta v slabih vinskih letinah v mejah zakona; e) o pogojih pravičnega vrenja; f) o napravi belega in črnega vina, o uporabi žveplovega dvokisa ob pripravljanju vina, uporaba motabisulfita in dr.; g) o pretakanju, umetnem čiščenju in filtriranju (procejanju) vina; h) o pogojih, ki jih morata izpolnjevati kurilnica in dobra klet; i) o važnejših boleznih vina; oikavost, vinski kamni, vlačljivost, zavelica in dr., njih odvrčanje in zdravljenje; j) konzerviranje svežega grozdja in sadja; k) sušenje sadja in grozdja; konzerviranje sadja in zelenjave s steriliziranjem kakor tudi konzerviranje mošta (vino brez alkohola); l) ravnanje s kletnimi pripravami in njih pravilno čuvanje in m) o kuhanju žganja in tropin. Vsak udeleženec tečaja dobi prosto prenočišče in dnevno 10 Din. kot prispevek za prehrano. Razen tega dobé ob koncu tečaja odlični tečajniki nagrado, obstoječo v orodju. Tečaji so namenjeni v prvi vrsti kmetiskim in viničarskim mladincem, pa tudi drugim, ki se hočejo udeležiti tečajev na lastne stroške. Kdor se želi katerega navedenih tečajev udeležiti, se mora čimprej, najpozneje pa do 28. septembra ustmeno ali pismeno prijaviti pri upravniku drevnic, kjer želi tečaj obiskovati.

Prazna stanovanja

Stanovanjsko sodišče v Mariboru razpisuje oddajo sledečih praznih stanovanj: 1. Meljska cesta 42 na dvorišču, 1 soba, kuhinja in pritlikline od stranke Josip Kopic. 2. Vetrinjska ulica 12 na dvorišču, 1 soba s premakljivim štedilnikom od stranke Ferdo Krebs. 3. Koroška cesta 62 I, 3 sobe, kuhinja in pritlikline od hišne posestnice Vekoslave Kocbek. 4. Radvanje, Zg. Radvanjska cesta št. 68, 1 soba s štedilnikom od stranke Anton Narat. 5. Prešernova ulica 34, pritlikline, 3 sobe, kuhinja in pritlikline od stranke Marije Kaučič. 6. Židovska ulica št. 12, dvorišče, 1 soba s štedilnikom od stranke Anton Medved. 7. Tržaška cesta 53, pritlikline, 3 sobe, kuhinje in pritlikline od stranke Anton Razingar. 8. Pobrežje, Zrkovska cesta št. 72, 1 soba, kuhinja in pritlikline od stranke Ivan Kac. 9. Slov. Bistrica št. 110 I, 1 soba s štedilnikom od hišne posestnice Roze Wesiag. 11. Pekel pri Poljčanah, št. 44, 2 sobi, kuhinja in pritlikline od stranke Franjo Habor. 12. Cankarjeva ulica št. 26 I, 3 sobe, kuhinja in pritlikline od stranke Julij Zellner. — Prošnje za dodelitev teh stanovanj je vložiti najkasneje do četrтка, 22. t. m. dopoldne.

Z borze dela.

Mariborska borza dela išče nužno strojnika - delovodjo, ki se razume na vsa dela pri parnih strojih, elektromotorjih in lokomotivah. Biti mora popolnoma samostojna moč. Za Maribor se išče 6-7 zidarjev, ki se naj čimprej javijo pri tukajšnji Borzi dela. —

Vodstva šol

opozarjamo, da je uprava Ljubljanskega velesejma dovolila za poset Pokrajinske razstave od 17.—26. t. m. za mladino znižano vstopnino po Din 3, ako jo obiščejo v skupinah pod vodstvom svojega učiteljsstva. Ker je ogled te razstave velikega vzgojnega pomena za našo mladino, bo obisk za vsakega poedinca zelo koristen. —

Krvav pokol seljakov pri Subotici.

Subotičska policija je bila v nedeljo obveščena, da je prišlo pri Blaškem Židjarevu, dva kilometra od madžarske meje, do krvavega pokolja med tankajšnjimi seljaki, pri katerem je sodelovalo okoli 50 kmetov. Odhitela je zato takoj na kraj pokolja, kjer se ji je nudil strašen prizor. Ob cesti je našla najprej v mlaki krvi 28letnega posestniškega sina Rogiča, ki je imel z lopato razbito glavo, tako da so izstopili možgani. Malo dalje je ležal 40letni kmet Szabo, preboden z vilami in poln težkih notranjih poškodb, ki jih je dobil z udarci motike. 50 korakov naprej je ležalo v krvi truplo kmeta Reščika, na levi roki je bila presekana glavna žila in je nesrečnež umrl vsled izkrvavitve. Vrh tega so ležali v bližini še trije ranjenci, katerih imena pa niso bila znana. Policija je pri zaslišanju aretirancev ugotovila, da je nastal krvavi pokol samo radi političnih prepričanj: ena skupina seljakov se je prištevila k vladinovcem, druga pa k pašicevcem. Policija je aretirala dosedaj 30 seljakov, ranjenci pa so bili prepeljani v bolnico v Subotico.

SMRTNA NESREČA RATIBORSKEGA ŽUPANA.

Tragični smrti svetovne plesalke Izadore Duncan, ki jo je pred nekaj dnevi zadavil lastni šal med avtomobilsko vožnjo, se je pridružil podoben smrtni slučaj v Ratiboru, mestu krasnega slovanskega imena in slovanske preteklosti — nemški Šleziji. Predvčerajšnjim se je vozil mestni župan Ellend z večjo družbo v avtomobilu na sprehod. Šofiral je sam. Med vožnjo mu je priletel v oči mušica. Ellend je zamahnil z roko in pri tem zgubil oblast nad vozilom. V trenutku se je avto prevrnil ob cesti. Vsi potniki so bili le malenkostno poškodovani. Župana pa je zadela tragična smrt. Okoli vrata je namreč nosil dolgo verižico z uro, ki se mu je med nesrečo zadržila po naključju tako silno okrog vratu, da ga je zadavila, predno je došla pomoč.

Iz ameriškega poslovnega sveta

Šola za trgovske zastopnike — Halo, — 90 točk! — Velik dobiček in lepe geste

Splošno je znano, da izkorišča ameriška mrzlično nagla produkcija moči brezobzirno do zadnje srage. Ameriške poslovne metode imajo pa marsikaj, kar bi bilo tudi posnemanja vredno ob večji srčni kulturi in manjši šablono, kot je običajna v Ameriki.

Nekaj primerov, ki povedo več, kot vsako doktrinarno razlaganje:

Vse večje ameriške tovarne in trgovske imajo posebno šolo za svoje zastopnike in agente. V tej šoli se zberejo ljudje, stari in mladi iz vseh vetrov, kakor so se pač prijavili. Pred pisano družbo učencev stopi ravnatelj, ki prodaja recimo blaginje in številne stroje, ter reče: »Mislite si, da sem jaz pekovski mojster N. N. od tam in od tam in da mi oferirate blaginjo. Kako boste stopili pred tega peka?«

»Dobro jutro, klanjam se! Jaz sem zastopnik trgovske...«

»To je za nič!« zavrne direktor kandidata ter vpraša drugega, tretjega, petega, ki podobno odgovore.

»Vi vsi lahko greste! Stvar je treba zagrabiti tako-le: Gospod mojster, kje imate denar? — Preprosti pek bo zelo začuden od takega vprašanja, pozornost vam je zagotovljena in vi lahko po ovinkih — potem nevarnosti od roparjev in vlomilcev — priporočite, da je zanj najboljša, če kupi našo blaginjo. Drugega nagovorite n. pr. tako-le: Gospod, ali sploh veste, kako stoji vaši posli? Kako ne bi vedel — bo odgovoril. Vprašajte ga: Ali poznate svoje kupčijsko stanje tako dobro, kot svojo uro v žepu? — Seveda! — Dobro, če poznate svojo uro, pa mi pokažite, kako izgleda na njej številka šest. — In trgovec vam bo risal šestico rimsko ali arabsko, kakor se mu pač dozdeva, da je na njegovi uri. Potem mu pa recite, naj uro pokaže in izkazalo se bo, da šestice sploh ni, ker jo, kakor običajno, zakriva sekundni kazalec. Potem mu lahko rečete: Vidite, kakor ne poznate svoje ure v žepu, tako tudi niste na čistem o svojem trgovinskem stanju in prometu, dokler ne naročite naše blaginje in številčnega stroja.«

V velikem uradu ameriške firme se zjutraj ravnatelj spreha od mize do mize in ko zapazi uradnika, ki ni obrt,

ga prav prijazno nagovori: »Zdi se mi, da nimate poštene britve. Hočete, da jo vam poklonim?« — Čez nekaj minut že prinese sluga uradniku lepo britvo. Če pa drugi uradnik pride neobrit v urad, je v istem hipu na cesti.

Da se med uslužbenci uvede največje tekmovalstvo, je uveljavljen med ameriški nastavljeni sistem pik ali točk. Število točk ni tajno. Ko pride zjutraj uradnik v urad, mu že zveni telefon nasproti: »Halo, vaš kolega v filijalki A je dosegel že 90 točk. Menda vendar ne boste pustili, da vas ta človek prekosil!«

Kdor doseže sto točk, dobi lepo nagrado. Zastopniki nimajo stalne plače, ampak 20% od sklenjenih kupčij. Tedenko pa dobijo po naši valuti najmanj 1500 dinarjev kot predplačilo, četudi ga ne zahtevajo. Če tega ne odslužijo v enem mesecu, jim ni treba ničesar vrniti, znaidejo se pa takoj na cesti. Kajti firma stoji na stališču, da so popolnoma zanič zastopniki, ki ne zaslužijo niti toliko, kolikor se jim da brez vsake pogodbe. Pri tem sistemu točk je samo to, da se enim dodeli za kupčijo uspešna, drugim pa slaba mesta.

Če odpro Amerikanci svoje podružnice v naših mestih, kjer je splošno opoldanski službeni odmor od 12. do 2. ure, je gotovo, da bodo oni odmor odredili za svoje uslužbence od 12. do 14. ure. Na vprašanje: zakaj? odgovori ameriški ravnatelj tako-le: »Ob 12. uri, ko vsi drugi zapirajo in vse hiti domov ter ob dveh, ko se vse vrača, so vsi tramvaji polni in moralo ljudje stati. Mi pa rabimo spoštiti uradnike. Naši uslužbenci, ki odhajajo in prihajajo, lahko sedijo v vozovih cestne železnice in povrh še mi profitiramo četrt ure.«

Ni ameriške trdke, ki ne bi vsaj večkrat na leto imela s svojimi uslužbenci posvetovanje glede reklame, preureditve in drugih poslovnih zadev. Vsak lahko iznaša svoje predloge in po konferenci se za dobre predloge delijo nagrade. Te nagrade bi se našemu podjetniku, kakor tudi uslužbencu zdale velike, kar bo firma natančno preračunano v par letih zaslužila vsled dobrega sveta.

Društvo narodov v karikaturi

Novinarji povabijo vsako leto člane sveta Društva narodov na zajutrk s humoristično jedilno karto. Letos je karikaturist Kelen pogodil dobro satiro. Narisal je veliko soho vojne boga Marsa, ki ima v eni roki meč, v drugi pa ščit. (Ščit je jedilni list). Po sohi od nog do glave pa plazijo kakor Lili-putanci predstavniki raznih držav ter vsak po svoje »uničujejo« vojne boga. Žage, sekire, pile, klešče in vsa druga orodja so na delu. Eden otepa vojne boga celo z dežnikom, drugi ga pa praši z nekim praškom kakor ščurke. Samo Briand je brez orožja in orodja. Marsu se je postavil na ramo ter mu govori naravnost v usta z velikimi gestami. Prepričati ga hoče, da je najboljši. — Če se sam ubije. — Tei satiri in karikaturi se je Briand najbolj smejal.

Roparski napad na pokopališču.

Na enem od newyorških pokopališč so roparji v večernih urah napadli žensko družbo, ki je obiskala grobove. Klice na pomoč je čul mimogredoči industrijalec Meyers, ki je takoj začel streljati na razbojnike. Razbojniki so tudi streljali ter smrtno ranili industrijaleca. Streljali so alarmirali policijo, ki je pa prišla prepozno na pokopališče. Vsi razbojniki razen enega so utekli. Industrijalec Meyers se bori s smrtjo, ndane ženske so pa le lahko ranjene.

Potop 900 ljudi.

Japonski parnik »Vuzung«, ki je plul iz Kamčatke, se je po poročilu iz Tokija potopil in so vsi potniki s posadko vred — 900 oseb — utonili.

Pat in Patachon-pravda

Dve leti se že pečalo dunajska sodišča z velikim filmskim procesom, v katerem središču sta znana filmska komika Pat in Patachon. V stvari gre za to, je li sta imeni Pat in Patachon edino le pseudonima dvojice filmskih igralcev Sehenströma in Madsena ali pa se sme ime komične dvojice Pat in Patachon vezati z znamko gotovih filmov. Tožilo je namreč neko berlinsko filmsko podjetje, pri katerem nastopata v ulogah Pat in Patachona filmska igralca Sehenström in Madsen, neko dunajsko podjetje, ki je vprižiralo filme podobne snovi, a z drugimi igralci v ulogi Pat in Patachona. Berlinsko podjetje trdi, da so nedopustni novi Pat in Patachonski filmi brez nastopa obeh igralcev, ki sta prva kreirala te komične uloge. Akti Pat in Patachon-pravde so pa zgoreli povodom dunajskih izgrediv z drugimi akti vred v justični palači in sedaj razprave ne bo tako dolgo, dokler se sodni material ne obnovi. Pat in Patachon, odnosno Sehenström in Madsen pa tega ne bosta dočakala v Evropi, ker se odpravljata v Ameriko. Pri danškem filmskem podjetju »Palladium« sta bila nastavljeni za dobo 30 let, kar pomeni brezprimerno karijero filmskih igralcev. Sedaj je pa neko ameriško filmsko podjetje pripravljeno plačati danski filmski družbi za preostalo dobo od pogodbenih 30 let letno 100 tisoč dolarjev, če Pat in Patachon stopita takoj v službo ameriškega filma. Igralca sta z novo službo zadovoljna, zadovoljno je pa tudi dansko filmsko podjetje z velikansko odškodnino.

Glasba spodbuja k delu

Moderna industrija se vedno bolj standardizira; njen princip je, da s stroji izdelava v čim krajšem času čim večje število enakih komadov. Razumljivo je, da tako delo pri strojih ne zahteva od človeka nobene intelektualne delavnosti, temveč samo pozornost in eno ali več enakih, masinelnih telesnih kretanj. Naravno, da postaja zato tako osemurno delo delavcu zoperno in dolgočasno in da pozornost delavca proti koncu že močno popušča. Zato so se nemški industrijalci odločili, da instalirajo v svojih delavnicah radio-aparate z megafoni, ki bodo dnevno po dve uri, eno dopoldne in eno popoldne, prenašali radio-koncerte berlinske oddajne postaje. S temi koncerti naj bi se prekinila enoličnost masinskega dela in bi godba služila ne samo ugodnemu odmoru delavcev temveč bi jih obenem tudi spodbujala k nadaljnjemu delu. In res so bili delavci in delavke s to novo uredbo izredno zadovoljni ter so komaj čakali na »uro glasbe«. Ali pa bo imela nova uredba nemške industrije tudi popolnoma povoljne rezultate glede kakovosti in količine dela, kakor upajo industrijalci, to pa se bo še pokazalo.

Sodna preiskava s hipnozo

Predlanskem je bil v Vratislavi umorjen v svoji samotni vilji stari profesor dr. Rosen. Preiskava zločina še danes ni končana. Policija je polovila lepo število znanih kriminalnih tipov, ki so se po izjavah prič pred zločinom mudili v okolici profesorjeve vile. Vsi osumljenci so pa dokazali svoj alibi in jih je policija morala zopet izpustiti. Osumili so tudi profesorjevo gospodinjico Neumann, češ, da je ona najela zločinca. Gospodinja od ločno zanika vsako krivdo ter dokazuje, da je živela z umorjenim ves čas v najlepšem soglasju. Preiskovalna oblast se je odločila sedaj za poskus s hipnozo in je bila tudi osumljena Neumann s tem zadovoljna. Osumljenko je uspaval neki znan zdravnik, ki se mnogo bavi s hipnozo ter ji stavlja mnogo vprašani, da bi dosegel pomembne okolščine zločina. Hipnotizirana gospodinja je v hipnotičnem spanju govorila v popolnem skladu z vsem tem, kar je že poprej izpovedala pred policijo in sodiščem.

Osemurno delo tudi za osle.

V malem angleškem mestu Lutharn Sante Anne žive ljudje, ki silno ljubijo živali. Bog ve zakaj, poklanjajo največjo ljubezen ravno oslom. Morda zato, ker jih najbolj potrebujejo. Zato ni bila v tem mestecu nobena senzacija, ko je izdala občina odredbo, da noben osel, ki je last kakega občana te občine, ne sme delati več kot osem ur na dan, ob nedeljah pa mora imeti počitek. Kdo ve, ali se je občina pobrigala, da tudi ljudje ne smejo delati več kot osem ur in da imajo en dan na teden odmor? Prepričani smo, da za ljudi nihče tako ne skrbi, ker so pač hujši od živali.

Demonstracija pred berlinsko opero.

Pred berlinsko komično opero se je te dni na večer nabralo okrog 600 ljudi, ki so strahovito zmerjali ter se pripravljali, da razbijejo okna. Policija je z razgnala. Kot povod te demonstracije se je naknadno ugotovila inerat ravnateljstva opere, ki je iskalo za takoi 40 statistik, a je vsem mnogoštevilnim proslcem odgovarjalo da so mesta že zasedena ali da se sploh ne oddajo.

Kvartopirci pod politično krinko.

Madžarski kvartopirci so si našli dobro krinko raznočnih političnih in patriotičnih društev. Budimpeštanska policija ima celo knjigo prijav o zborovanjih lokalnih mnogoštevilnih političnih klubov. Da so to navedeni kvartopirci in profesionalni sleparji, bi ostalo še danes prikrito, če se ne bi bili kvartopirci sami skregali med seboj radi »pinke« — to je denarja, ki ga plačujejo igralci kot nekako desetino od dobička v posebno blaginjo za nabavo novih kart in za druge stroške igralske družbe. Spor radi pinke je bil tako hud, da so posamezni kvartopirci izdali svojo lastno, tako uspešno krinko.

20., 21., 22. septembra

„NJU“

Conrad Veidt.

Emil Jannings — Elizabeta Bergner —

KINO UNION.

Sport

Tenis:

Avstrija : Madžarska.

Avstrija je po ostrem boju izvojevala piko zmago 8:7.

Lahka atletika:

Avstrijski maratonski tek.

V nedeljo se je vršil na Dunaju maratonski tek (42 km). Prvo mesto je dosegel favorit Tuschek v času 2:46,15'2 (WAC), 2. Stefanović (Jugoslavija Beograd — poprej Vienna) v času 2:59:31, 3. Kreglinger (Sp. C. Frisia Wilhelms-haven) 3:02, 29'8.

Nov svetovni rekord na 1000 m.

Dr. Peltzer je v nedeljo v Parizu potolkel svetovni rekord na 1000 m v času 2:25'8 pred Martinom 2:26. Dosedanji svetovni rekord Martina na 1000 m je znašal 2:26,8.

Avstrijski rekord v metanju kopja.

Atlet Umfahrer je na izbirnem mitingu v Gradcu postavil nov avstrijski rekord v metanju kopja 56,91 m.

Češkoslovaška : Poljska.

Češkoslovaška je v meddržavnem lahkotletskem srečanju potolkla Poljsko v razmerju 92:66.

Kitajska razbojniška senzacija

V hišo slavnega kitajskega igralca Mej-Hang-Fanga so sredi dneva vdrla razbojniki in zahtevali od igralca visoko odkupnino za glavo. Pri igralcu je bil ravno tedaj na obisku neki novinar, ki je začel posredovati med igralcem in razbojniki, da bi zahtevali manjšo odkupnino. Novinar je mislil, da si bo s tem pridobil čas, s časom pa slučajno pomoč in mogoče celo prihod policije. Policija je res opazila brezprimerno roparsko predrznost in je hiša obkolila. Ko so roparji opazili nevarnost, so si skušali z orožjem priboriti pot iz hiše. Med begom so divje streljali in prvi, ki je padel smrtno zadet, je bil novinar, za njim pa nekaj policistov. Ubit je bil tudi vodja razbojnikov. Policija je mogla samo enega razbojnika rešiti, drugi pa so utekli. Kitajska justica je hitra. Rabelj je bil takoj pri rokah in ujetega razbojnika so obglavili kar na dvorišču igralčeve hiše. Odsekano glavo so dali v železno kletko ter jo po starem kitaiskem običaju razstavili sredi mesta.

»Moderna linija« vzrok ločitve zakona.

V Haarlemu je postal neki tankašnji sodnik najbolj osvojen človek med ženskami in sicer radi tega, ker je ugodil želji nekega moškega, ki je zahteval ločitev zakona, ker je postala žena preveč suha. Detlingenova žena je bila prvotno močna, visokega stasa. Ko pa so ženske pričele delovati na to, na postanejo bolj vitke, je tudi Detlingenova žena postala pristašinja »moderne linije«. Zaman jo je mož ponovno prosil, naj opusti svojo namero, češ da ne mara suhe žene. Ker ga ona ni hotela poslušati, je vložil mož končno tožbo za ločitev zakona. Spočetka so bili sicer vsi prepričani, da bo tožbo dobila žena, toda na splošno začudenje se je zgodilo ravno nasprotno. Detlingenu je sodnik priznal ločitev zakona.

Uboj med razpravo za ločitev zakona.

V Budimpešti se je gostilničar Varja že dolgo pravdal s svojo ženo za ločitev zakona. Žena je razne svoje izjave in privolitve na delitev premoženja pri ponovnih razpravah enostavno preklicala. Med odmorom ene take razprave se je na hodniku sodišča mož zaničljivo smejala. Gostilničarja je to tako raztogotilo, da je potegnil revolver in ženo ustrelil. S tem je bil zakon ločen. Ženo so odpeljali v mrtvašnico, moža pa preko dvorišča v zapor.

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik
Stanko Detela v Mariboru